

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.02.310>

JEL classification: O32, O38, G24, L26, O57

UDC: 330.322:338.28

Світлана КОРОЛЬ

кандидат економічних наук, доцент,
кафедра фінансів, обліку та оподаткування,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, Україна
E-mail: svitlana.korol@nuing.edu.ua
ORCID iD: 0000-0002-4804-7612

Андрій КАРМАНСЬКИЙ

здобувач ступеня доктора філософії, аспірант,
кафедра менеджменту та адміністрування
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, Україна
E-mail: andrijkarmanskij@gmail.com
ORCID iD: 0009-0008-0274-4819

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ: СУТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

АНОТАЦІЯ

Вступ. Сучасні глобальні виклики, включаючи пандемію COVID-19, воєнні конфлікти, енергетичну нестабільність та технологічні революції, кардинально трансформують підходи до управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємств. Усе частіше інновації розглядаються не лише як інструмент економічного зростання, а як засіб виживання, адаптації та стратегічної переорієнтації бізнесу в умовах турбулентності. Особливо актуальним це питання постає для України, яка з 2022 року перебуває в умовах повномасштабної російсько-української війни. Водночас, попри надзвичайні ризики, руйнування інфраструктури та втрату людського капіталу, українські підприємства демонструють унікальний досвід адаптації інноваційних систем до екстремальних умов невизначеності. Відбувається переосмислення ролі інвестицій – від традиційного капіталовкладення до стратегічного інструменту підтримки обороноздатності, цифрової трансформації та стійкості. Інвестиційно-інноваційна діяльність у таких умовах набуває нових змістових характеристик: вона поєднує гнучкість, швидкість реагування (time-to-market), технологічну мобільність та здатність до інтеграції у глобальні ланцюги створення вартості. Зростає роль венчурного капіталу, краудфандінгу, державно-приватного партнерства, а також інституційної підтримки з боку міжнародних організацій. У цьому контексті виникає потреба у науковому осмисленні сутності інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств, її структурних компонентів, механізмів управління та особливостей реалізації в умовах сучасних викликів.

Мета. Дослідження полягає у визначенні сутності інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств в умовах сьогодення, аналізі особливостей її управління в умовах геополітичних викликів та розробці рекомендацій щодо підвищення ефективності інноваційних процесів.

Метод (методологія). Дослідження базується на комплексному підході з використанням системного аналізу теоретичних концепцій, порівняльного аналізу міжнародних рейтингів та статистичних даних.

© Світлана Король, Андрій Карманський, 2025

Отримано: 14.04.2025 р.

Рекомендовано до друку: 12.05.2025 р.

Опубліковано: 28.05.2025 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати:

Король С., Карманський А. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств: суть та особливості управління в умовах сьогодення. *Економічний аналіз*. 2025. Том 35. № 2. С. 310-320. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.02.310>

Результати. Запропоновано авторське визначення інвестиційно-інноваційної діяльності як адаптивної екосистемної діяльності економічних суб'єктів щодо динамічної мобілізації та інтелектуального перетворення гетерогенних ресурсів (фінансових, технологічних, людських, мережевих) в інноваційні рішення через механізми ризикового інвестування, цифрової кооперації та стратегічного партнерства, яка здійснюється в режимі перманентної адаптації до екстремальних умов невизначеності з метою генерування стійких конкурентних переваг та створення мультиплікативної економічної, соціальної та оборонної вартості. Систематизовано сучасні управлінські підходи, включаючи цифровізацію, Agile-методології та інтеграцію ESG-принципів. Розроблено комплекс рекомендацій для України щодо розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності.

Ключові слова: інвестиційно-інноваційна діяльність; управління інноваціями; цифрова трансформація; вплив війни; Defence Tech; міжнародний досвід; адаптивне управління.

Вступ

Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств у сучасних умовах набуває принципово нового значення, перетворюючись на стратегічний інструмент забезпечення конкурентоспроможності, технологічної незалежності та сталого розвитку національної економіки. Відтак в умовах глобальної турбулентності, спричиненої геополітичними конфліктами, пандемією, енергетичними кризами та прискореною цифровізацією, інновації стають не лише засобом модернізації виробництва, а й ключовим чинником економічної безпеки держав.

За даними [1], обсяг глобальних інвестицій у сферу досліджень і розробок (R&D) у 2024 році досягнув рекордного рівня – 3 трлн доларів США, що на 15% перевищує показник попереднього року. Така динаміка вказує на зростаючу роль інновацій у формуванні нових моделей економічного зростання, орієнтованих на знання, технології та стійкість.

Водночас українська економіка стикається з унікальними викликами, зумовленими повномасштабною війною, яка кардинально змінила інституційне, фінансове та інфраструктурне середовище інноваційної діяльності. Зниження позиції України у Глобальному індексі інновацій з 55-го на 60-те місце у 2024 році [1] є індикатором системних труднощів адаптації національної інноваційної екосистеми до умов воєнного стану, зокрема обмеженого доступу до капіталу, порушення ланцюгів постачання та втрати людського потенціалу.

Попри це, окремі галузі, зокрема сектор інформаційних технологій та оборонно-промисловий комплекс, демонструють високу

стійкість, гнучкість та здатність до швидкої трансформації. За даними [2], українські Defence Tech стартапи активно інтегрують інноваційні рішення у сферу безпекових технологій, а IT-компанії адаптують бізнес-моделі до нових реалій, зберігаючи експортний потенціал та залучаючи міжнародні інвестиції.

Отож, актуальність даного дослідження зумовлена нагальною потребою у переосмисленні теоретичних і практичних засад управління інвестиційно-інноваційною діяльністю в умовах високої невизначеності, а також у розробці ефективних стратегій відновлення та розвитку інноваційного потенціалу України. Це, в свою чергу, передбачає інтеграцію міжнародного досвіду, адаптацію сучасних управлінських моделей, формування сприятливого інституційного середовища та активізацію державної підтримки інноваційних ініціатив.

Методологічну основу забезпечення даного дослідження становлять комплексний підхід до аналізу проблематики, що включає системний аналіз теоретичних концепцій інноваційного розвитку, порівняльний аналіз міжнародних рейтингів та статистичних даних.

Відтак необхідним є ґрунтовний аналіз інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств в умовах викликів сьогодення.

Мета та завдання статті

Метою статті є визначення сутності інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств в умовах сучасних викликів, аналіз особливостей її управління в контексті геополітичної нестабільності, а також розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності інноваційних процесів.

Для досягнення поставленої мети у статті вирішуються такі завдання:

- уточнити понятійно-категоріальний апарат інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств;
- дослідити вплив геополітичних чинників на управління інноваційними процесами;
- сформулювати рекомендації щодо підвищення ефективності інвестиційно-інноваційної діяльності українських підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження

В умовах мінливого середовища формування ефективної моделі інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств потребує глибокого теоретичного осмислення та системного аналізу наукових джерел, що відображають еволюцію підходів до управління інноваціями. З огляду на зростаючу роль інновацій як драйвера економічного зростання, актуальним є вивчення наукових позицій щодо сутності, структури та механізмів реалізації інвестиційно-інноваційної діяльності. Власне, огляд літератури дозволить окреслити методологічні основи дослідження, виявити домінуючі концепції, а також визначити напрями, які потребують подальшого наукового розвитку – особливо в контексті сучасних викликів, що постають перед підприємствами.

Так, українська наукова школа розвивала теоретичні основи інвестиційно-інноваційної діяльності через призму трансформаційних процесів національної економіки. Автори [3] розглядають інвестиційно-інноваційну діяльність як сукупність практичних дій інвесторів та інноваторів, спрямованих на реалізацію інвестицій в інноваційній сфері. Їхній підхід акцентує увагу на синергетичному ефекті поєднання інвестиційних ресурсів та інноваційного потенціалу.

Автор [4] розширює розуміння інноваційної діяльності як комплексу заходів, спрямованих на створення, освоєння, виробництво і поширення нових видів продукції, технологій, послуг з метою отримання економічного та соціального ефекту. Особливістю вітчизняного підходу є акцент на соціальній складовій інноваційної діяльності, що відрізняє

українську школу від суто комерційного підходу західних дослідників.

Автори [5] та [6] сфокусувалися на державному регулюванні та понятійному апараті інвестиційної діяльності, що особливо актуально в умовах перехідної економіки. Автор [7] розглядає інвестиційну діяльність як багатовекторний процес, що стосується різноманітних зовнішніх та внутрішніх джерел інвестування.

Міжнародна ж наукова думка еволюціонувала від класичних концепцій Й. Шумпетера до сучасних теорій цифрових інновацій. Зокрема, у науковій літературі окреслено низку підходів до розуміння механізмів реалізації інноваційної діяльності підприємств, які охоплюють як внутрішні, так і зовнішні джерела знань, форми кооперації та моделі технологічного розвитку.

Класичне дослідження авторів [8] запровадило поняття *absorptive capacity* – здатності підприємства розпізнавати, засвоювати та застосовувати зовнішні знання. Цей концепт став фундаментом для подальших теоретичних розробок, зокрема у роботі авторів [9], де було розмежовано потенційну та реалізовану здатність до наукового поглинання, що дозволяє глибше зрозуміти динаміку інноваційного розвитку.

Автори [10] досліджували інноваційну активність малих і середніх підприємств, акцентуючи на ролі внутрішніх ресурсів, управлінських компетенцій та кооперації в межах дослідницько-розробницьких альянсів. У свою чергу, автори [11] проаналізували ефективність кооперативних НДДКР, підкреслюючи важливість технологічної ітерації як механізму поступового вдосконалення інноваційних рішень.

У звітах [12] наголошується на здатності підприємств до адаптації, інтеграції та ітерації знань, що розглядається як ключовий чинник інноваційної спроможності в умовах нестабільності.

Автор [13] розробив теоретичні рамки цифрових інновацій підприємств, що стало особливо актуальним в епоху штучного інтелекту та автоматизації. Його дослідження показують, що підприємства з високими внутрішніми науковими можливостями

демонструють на 40% кращі результати в інноваційній діяльності.

Теорія динамічних можливостей автора [14] визначає інноваційні здатності як критичні навички та неявні знання, що становлять інтелектуальний капітал підприємства. Цей підхід підкреслює важливість адаптації до мінливого середовища – навичка, що виявилася критично важливою для українських підприємств в умовах війни.

Сучасні дослідження авторів [15] зосереджуються на впливі війни на людський капітал та шляхах відновлення інноваційних систем, що є особливо релевантним для України.

Загалом, аналіз літератури показує конвергенцію різних наукових шкіл навколо кількох ключових тем: цифровізації інноваційних процесів, сталого розвитку та соціальної відповідальності, а також адаптації до глобальних викликів. Особливо помітним є зростання інтересу до військових інновацій та їх комерціалізації, власне, тема, яка до 2022 року фактично не розглядалася.

Відтак на основі аналізу теоретичних підходів, міжнародного досвіду та особливостей функціонування підприємств в умовах глобальної нестабільності (зокрема, досвіду України в умовах війни), пропонуємо авторське визначення: інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств – це адаптивна екосистемна діяльність економічних суб'єктів щодо динамічної мобілізації та інтелектуального перетворення гетерогенних ресурсів (фінансових, технологічних, людських, мережевих) в інноваційні рішення через механізми ризикового інвестування, цифрової кооперації та стратегічного партнерства, яка здійснюється в режимі перманентної адаптації до екстремальних умов невизначеності з метою генерування стійких конкурентних переваг та створення мультиплікативної економічної, соціальної та оборонної вартості.

Дане визначення відображає еволюцію поняття в умовах глобальних викликів XXI століття та враховує досвід підприємств, що функціонують у кризових умовах. Зокрема, адаптивна екосистемна діяльність – підкреслює здатність до швидкої трансформації структури

та процесів залежно від зовнішніх викликів; інтелектуальне перетворення гетерогенних ресурсів – робить акцент на креативному поєднанні різнорідних активів для створення інновацій; перманентна адаптація до екстремальних умов – врахування досвіду функціонування в кризових умовах (війна, пандемія, економічні шоки); мультиплікативна оборонна вартість – унікальний компонент, що відображає сучасні реалії необхідності створення інновацій подвійного призначення. Отож, запропоноване авторське визначення, на відміну від існуючих, пропонує екосистемний підхід замість лінійного процесу, робить акцент на екстремальних умовах замість стандартної невизначеності, акцентує поняття «оборонної вартості» як нового виміру інноваційної діяльності, визначає динамічність та адаптивність як основні характеристики замість статичної системності.

З метою наочного представлення еволюційної сутності інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств здійснено систематизацію наукових підходів до її трактування. Представлені у табл. 1 визначення охоплюють як теоретичні концепти, так і положення нормативно-правових актів, що регламентують інвестиційну та інноваційну діяльність в Україні. Особливу увагу приділено інтеграції економічних, управлінських і правових аспектів, що дозволяє комплексно оцінити зміст цієї діяльності в контексті сучасних викликів. Власне, такий аналіз не тільки дозволить виявити ключові акценти, що формують актуальне розуміння інвестиційно-інноваційної діяльності, але й уможливить обґрунтування авторського підходу до її визначення.

Таким чином, аналіз визначень показує еволюцію від лінійного розуміння інноваційного процесу (початок 2000-х) до системного та мережевого підходу (2020-2024 рр.). Отримані результати досліджень демонструють багатовекторність інноваційного розвитку підприємств, де поєднуються внутрішні ініціативи, зовнішні партнерства та здатність до динамічного оновлення знань.

Таблиця 1. Підходи до визначення інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств

Автор, рік	Визначення / акцент	Суть підходу
Верховна Рада України (1991) [16]	Інноваційна діяльність – одна з форм інвестиційної діяльності, що здійснюється з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу	Інтеграція з інвестиційними процесами
Верховна Рада України (2002) [17]	Інноваційна діяльність – діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг	Комерціалізація наукових результатів
Пересада А. (1996) [6]	Інвестиційна діяльність – це послідовна сукупність дій суб'єктів інвестиційної діяльності щодо здійснення інвестицій з метою отримання доходу або прибутку	Процесний підхід, орієнтація на дохід
Ілляшенко С. (2010) [4]	Інноваційна діяльність – комплекс заходів, спрямованих на створення, освоєння, виробництво і поширення нових видів продукції, технологій, послуг з метою отримання економічного та соціального ефекту	Соціальний вимір інновацій
Качур Р. (2015) [5]	Інвестиційна діяльність – процес реалізації інвестицій, тобто вкладення матеріальних, фінансових ресурсів та інтелектуальних цінностей в об'єкти економіки і соціальної сфери	Інтелектуальні цінності як ресурс
Озерчук О. (2015) [7]	Інвестиційна діяльність – багатовекторний процес, що стосується різноманітних зовнішніх та внутрішніх джерел інвестування та численних напрямів інвестування	Багатовекторність та різноджерельність
Ковальчук Н., Смольнікова К., Жалоба К. (2020) [3]	Інвестиційно-інноваційна діяльність – це сукупність практичних дій інвесторів та інноваторів, спрямованих на реалізацію інвестицій в інноваційній сфері	Синергія інвесторів та інноваторів
Коен В., Левінтал Д. (1990) [8]	Absorptive capacity – здатність підприємства розпізнавати, засвоювати та застосовувати зовнішні знання	Поглинаюча здатність як основа інновацій
Лейн Р., Кока В., Патак С. (2006) [9]	Розмежування потенційної та реалізованої здатності до наукового поглинання	Динаміка інноваційного розвитку
Розенбуш Н., Брінкманн Дж., Бауш А. (2011) [10]	Інноваційна активність МСП через внутрішні ресурси, управлінські компетенції та кооперацію в НДДКР альянсах	Роль внутрішніх ресурсів та кооперації
Тіс Д. (2014) [14]	Інноваційні здатності як критичні навички та неявні знання, що становлять інтелектуальний капітал підприємства	Динамічні можливості та адаптація
Бельдербос Р., Гілсінг В., Локшин Б., Каррі М., Састре Дж. (2018) [11]	Ефективність кооперативних НДДКР через технологічну ітерацію як механізм поступового вдосконалення	Технологічна ітерація
Лінь Ц (2024) [13]	Теоретичні рамки цифрових інновацій підприємств в епоху ШІ та автоматизації	Цифрова трансформація інновацій
Городніченко Ю., Кудляк М., Сахін А. (2024) [15]	Вплив війни на людський капітал та шляхи відновлення інноваційних систем	Post-conflict інноваційне відновлення
WIPO (2024) [12]	Здатність підприємств до адаптації, інтеграції та ітерації знань як ключовий чинник інноваційної спроможності	Адаптивність в умовах нестабільності
Король С., Карманський А. (2024)	Адаптивна екосистемна діяльність економічних суб'єктів щодо динамічної мобілізації та інтелектуального перетворення гетерогенних ресурсів (фінансових, технологічних, людських, мережевих) у інноваційні рішення через механізми ризикового інвестування, цифрової кооперації та стратегічного партнерства, яка здійснюється в режимі перманентної адаптації до екстремальних умов невизначеності з метою генерування стійких конкурентних переваг та створення мультиплікативної економічної, соціальної та оборонної вартості	Екосистемність, адаптивність до екстремальних умов, оборонна вартість

Джерело: систематизовано авторами.

Загалом, сучасні особливості управління інвестиційно-інноваційною діяльністю характеризуються цифровою трансформацією управлінських процесів. Чималим поштовхом

стала пандемія COVID-19 та війна в Україні, які прискорили впровадження цифрових технологій в управління інноваціями [18]. За даними [18], 50% європейських компаній

повністю реалізували потенціал цифрової трансформації в інноваційних процесах. У такій площині ключовими трендами цифровізації стали: штучний інтелект в прийнятті рішень, – 30% зростання ефективності в європейських компаніях; Big Data аналітика для прогнозування успішності проєктів; цифрові двійники для тестування інноваційних рішень; платформи управління інноваційними портфелями в реальному часі; Agile та Lean методології в інноваційному менеджменті.

Крім того, Agile підходи стали стандартом для управління інноваційними проєктами [19].

Таблиця 2. Сучасні інструменти управління інноваціями

Інструмент	Застосування	Ефект	Приклади
AI/ML аналітика	Прогнозування успішності проєктів	+30% точність	Google AI Platform
Agile методології	Управління розробкою	-40% time-to-market	Spotify Model
Design Thinking	Генерація ідей	+50% customer satisfaction	IDEO методи
Open Innovation	Зовнішня співпраця	+25% інноваційних ідей	P&G Connect+Develop
ESG Integration	Сталі інновації	+20% investor appeal	Unilever Sustainable Living

Джерело: згруповано авторами за даними [19], [20].

Відтак в умовах високої динаміки технологічного розвитку та зростаючої конкуренції трансформація організаційних структур підприємств стає критично важливою для забезпечення ефективного управління інноваційною діяльністю. Традиційні ієрархічні моделі управління поступово поступаються місцем гнучким, адаптивним і відкритим формам організації, які сприяють швидкому генеруванню, тестуванню та впровадженню інновацій.

Одним із показових трендів є поява Chief Innovation Officer (CIO) – керівника з питань інновацій, який відповідає за стратегічне управління інноваційними процесами, інтеграцію нових технологій та розвиток інноваційної культури [21]. За даними досліджень, такі позиції вже створено у понад 70% компаній зі списку Fortune 500, що свідчить про інституціоналізацію інновацій на рівні корпоративного управління.

Іншим важливим елементом є створення Innovation Labs – окремих внутрішніх підрозділів, орієнтованих на експериментування, прототипування та

85% компаній вказують на покращення time-to-market при впровадженні Agile методологій.

В умовах сьогодення також можемо вказати на інтеграцію ESG-принципів, оскільки сталий розвиток став драйвером інноваційної діяльності. Дослідження [20] показує, що 46,6% бюджету National Recovery Plans спрямовується на кліматичні цілі. Компанії інтегрують ESG-показники як частину KPI для інноваційних проєктів.

У табл. 2 представлений сучасний інструментарій управління інноваціями.

тестування нових рішень у безпечному середовищі. Вони функціонують як «інкубатори» ідей, дозволяючи компаніям швидко реагувати на зміни ринку та технологічні виклики.

Зростає також роль корпоративних венчурних підрозділів, які здійснюють інвестування в стартапи та перспективні технології поза межами основного бізнесу. Такий підхід дозволяє великим компаніям диверсифікувати інноваційні ризики, отримувати доступ до зовнішніх джерел знань і пришвидшувати технологічну ітерацію.

Крім того, екосистемні партнерства з університетами, дослідними центрами та інноваційними хабами стають важливою формою відкритих інновацій. Вони забезпечують доступ до фундаментальних досліджень, талантів та міждисциплінарної експертизи, що є критично важливим для довгострокового інноваційного розвитку.

З огляду на аналіз сучасних тенденцій трансформації інноваційної політики, доцільним є впровадження заходів на найближчу перспективу в Україні, які, в свою

чергу, спрямовані на активізацію інноваційного розвитку, інтеграцію у глобальні технологічні екосистеми та посилення національної конкурентоспроможності.

Перш за все, мова йде про створення державного венчурного фонду з капіталом \$500 млн [22]. Запуск фонду дозволить підтримати критично важливі сектори – енергетику, цифрову інфраструктуру, оборонні технології, агротех. Фонд має стати платформою для співінвестування з приватним капіталом, зменшення ризиків та стимулювання технологічного підприємництва. Прикладом є ініціатива Ukraine Development Fund, започаткована у 2023 році за участі міжнародних партнерів.

Також доцільно зробити акцент на розвитку Defence Tech кластерів, оскільки Україна має унікальні компетенції у сфері оборонних технологій, що сформувалися в умовах війни [23]. Створення спеціалізованих кластерів дозволить консолідувати інноваційні розробки, залучити інвесторів, посилити експортний потенціал та забезпечити технологічну автономність. Ініціативи Brave1 та Clusters4Defense вже демонструють позитивну динаміку.

Крім того, варто зосередитися на інтеграції з європейськими програмами: Horizon Europe [24] та Digital Europe [25]. Очевидно, що участь у програмах ЄС відкриває доступ до грантового фінансування, трансферу технологій, міжнародних партнерств. Це сприятиме інтеграції українських науковців, стартапів та інноваційних компаній у європейську дослідницьку екосистему. Україна вже має офіційний статус учасника обох програм, що створює сприятливі умови для масштабування інновацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. World Intellectual Property Organization. Global Innovation Index 2024: Innovation amid uncertainty (17th ed.). WIPO, 2024. URL: <https://surl.li/amyemk>
2. Center for Strategic and International Studies. Ukraine's science, technology, and innovation ecosystem: An engine of economic growth. CSIS Analysis, 2023. URL: <https://surl.li/xmdyzy>

Висновки та перспективи подальших розвідок

Проведені дослідження інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств в умовах сьогодення показують фундаментальну трансформацію як теоретичних підходів, так і практичних моделей управління. Сучасне розуміння інноваційних процесів еволюціонувало від лінійних моделей до складних мережевих екосистем, що інтегрують цифрові технології, принципи сталого розвитку та адаптивні управлінські підходи. Це дозволило заініціювати авторський підхід до розуміння інвестиційно-інноваційної діяльності як адаптивної екосистемної діяльності економічних суб'єктів щодо динамічної мобілізації та інтелектуального перетворення гетерогенних ресурсів (фінансових, технологічних, людських, мережевих) в інноваційні рішення через механізми ризикового інвестування, цифрової кооперації та стратегічного партнерства, яка здійснюється в режимі перманентної адаптації до екстремальних умов невизначеності з метою генерування стійких конкурентних переваг та створення мультиплікативної економічної, соціальної та оборонної вартості.

Також за результатами дослідження встановлено, що цифровізація та штучний інтелект виступають основними драйверами трансформації управлінських процесів, а ESG-принципи перетворилися з додаткових вимог на основні драйвери інновацій. Тому для України критично важливою є розробка інтегрованої стратегії відновлення інноваційного потенціалу.

3. Ковальчук Н. О., Смольнікова К. А., Жалоба К. І. Значення та зміст інвестиційно-інноваційної діяльності вітчизняних підприємств. Бізнес Інформ. 2020. № 10. С. 89-95. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-10-89-95>

4. Ілляшенко С. М. Інноваційний менеджмент: підручник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2010. 334 с. URL: <https://surl.lu/gmgrpu>
5. Качур Р. П. Державне регулювання інвестиційної діяльності в Україні: дис. ... канд. екон. наук. Львівський національний університет імені Івана Франка, 2015. URL: <https://surli.cc/bhbswk>
6. Пересада А. Основи інвестиційної діяльності. Київ, 1996. URL: <https://surl.lt/ooktga>
7. Озерчук О. Інвестиційна діяльність як багатовекторний процес розвитку економіки. Регіональна економіка. 2015. № 4. С. 45–52. URL: <https://surl.lu/ywjmhnd>
8. Cohen W. M., Levinthal D. A. Absorptive capacity: A new perspective on learning and innovation. *Administrative Science Quarterly*. 1990. Vol. 35, № 1. P. 128–152. URL: <https://psycnet.apa.org/record/1990-21265-001>
9. Lane P. J., Koka B. R., Pathak S. The reification of absorptive capacity: A critical review and rejuvenation of the construct. *Academy of Management Review*. 2006. Vol. 31, № 4. P. 833–863. URL: <https://www.jstor.org/stable/20159255>
10. Rosenbusch N., Brinckmann J., Bausch A. Is innovation always beneficial? A meta-analysis of the relationship between innovation and performance in SMEs. *Journal of Business Venturing*. 2011. Vol. 26, № 4. P. 441–457. URL: <https://surl.li/qudhia>
11. Belderbos R., Gilsing V., Lokshin B., Carree M., Sastre J. F. The antecedents of new R&D collaborations with different partner types: On the dynamics of past R&D collaboration and innovative performance. *Long Range Planning*. 2018. Vol. 51, № 2. P. 285–302. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.lrp.2017.10.002>
12. World Intellectual Property Organization. *Global Innovation Index 2024*. WIPO, 2024. URL: <https://surl.li/urqnew>
13. Lin Q. The theoretical framework of enterprise digital innovation: Insights from a qualitative meta-analysis. *European Journal of Innovation Management*. 2024. Vol. 27, № 6. P. 2149–2172. DOI: <https://doi.org/10.1108/ejim-09-2022-0496>
14. Teece D. J. The foundations of enterprise performance: Dynamic and ordinary capabilities in an (economic) theory of firms. *Academy of Management Perspectives*. 2014. Vol. 28, № 4. P. 328–352. DOI: <https://doi.org/10.5465/amp.2013.0116>
15. Gorodnichenko Y., Kudlyak M., Sahin A. The Effect of the War on Human Capital in Ukraine and the Path for Rebuilding. Hoover Institution Working Paper No. 22122. Stanford University, 2022. URL: <https://surl.li/vzoasd>
16. Закон України «Про інноваційну діяльність». ВВР, 2002, № 36, ст. 266. URL: <https://surl.li/yfmcrl>
17. Закон України «Про інвестиційну діяльність». 1991. URL: <https://surl.lu/fzsavw>
18. OECD. *OECD Digital Economy Outlook 2024: Artificial Intelligence and the Digital Transformation* (Vol. 2). OECD Publishing, 2024. DOI: <https://doi.org/10.1787/3adf705b-en>
19. Deloitte. 2024 Investment management outlook: Preparing for a dynamic year. Deloitte Insights, 2024. URL: <https://surl.lu/bwtmqo>
20. McKinsey & Company. *McKinsey's 2024 Sustainable and Inclusive Growth Report*. McKinsey Global Institute, 2024. URL: <https://surli.cc/qorwhp>
21. How many companies have chief innovation officers? Exploring the Trend. *Vizologi*, 2023. URL: <https://surl.lu/scssuf>
22. Міністерство економіки України. Д-р Ендрю Форрест очолює бізнес, залучивши 500 мільйонів доларів США до Фонду розвитку України з закликом до інших інвесторів. 2023. URL: <https://surl.lu/savugb>
23. Ukrainian Cluster Alliance. *Invest in a Joint Defense Future*. 2024. URL: <https://surl.lu/yfilvj>

24. Horizon Europe Office in Ukraine. Strategic Plan 2025-2027. 2024. URL: <https://surl.lu/ttrhau>

25. European Commission. Digital Europe Programme. 2022. URL: <https://surli.cc/hdkzsh>

REFERENCES

1. World Intellectual Property Organization. (2024). *Global Innovation Index 2024: Innovation amid uncertainty* (17th ed.). WIPO. Retrieved from <https://surl.li/amyemk>
2. Center for Strategic and International Studies. (2023). *Ukraine's science, technology, and innovation ecosystem: An engine of economic growth*. CSIS Analysis. Retrieved from <https://surl.li/xmdyzy>
3. Kovalchuk, N. O., Smolnikova, K. A., & Zhaloba, K. I. (2020). *Znachenia ta zmist investytsiino-innovatsiinoi diialnosti vitchyznanykh pidpriemstv* [The Meaning and Content of Investment-Innovation Activity of Domestic Enterprises]. *Business Inform*, 10, 89–95. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-10-89-95>
4. Illyashenko, S. M. (2010). *Innovatsiinyi menedzhment: pidruchnyk* [Innovation Management: Textbook]. Sumy: VTD "Universytetska Knyha". Retrieved from <https://surl.lu/gmgrpu>
5. Kachur, R. P. (2015). *Derzhavne rehuliuвання investytsiinoi diialnosti v Ukraini* [State Regulation of Investment Activity in Ukraine] (PhD Thesis). Ivan Franko National University of Lviv. Retrieved from <https://surli.cc/bhbswk>
6. Peresada, A. (1996). *Osnovy investytsiinoi diialnosti* [Fundamentals of Investment Activity]. Kyiv. Retrieved from <https://surl.lt/ooktga>
7. Ozerchuk, O. (2015). *Investytsiina diialnist yak bahatovektornyi protses rozvytku ekonomiky* [Investment Activity as a Multivector Process of Economic Development]. *Regionalna Ekonomika*, 4, 45–52. Retrieved from <https://surl.lu/ywjmhnd>
8. Cohen, W. M., & Levinthal, D. A. (1990). Absorptive Capacity: A New Perspective on Learning and Innovation. *Administrative Science Quarterly*, 35(1), 128–152. Retrieved from <https://psycnet.apa.org/record/1990-21265-001>
9. Lane, P. J., Koka, B. R., & Pathak, S. (2006). The Reification of Absorptive Capacity: A Critical Review and Rejuvenation of the Construct. *Academy of Management Review*, 31(4), 833–863. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/20159255>
10. Rosenbusch, N., Brinckmann, J., & Bausch, A. (2011). Is Innovation Always Beneficial? A Meta-Analysis of the Relationship Between Innovation and Performance in SMEs. *Journal of Business Venturing*, 26(4), 441–457. Retrieved from <https://surl.li/qudhia>
11. Belderbos, R., Gilsing, V., Lokshin, B., Carree, M., & Sastre, J. F. (2018). The Antecedents of New R&D Collaborations with Different Partner Types: On the Dynamics of Past R&D Collaboration and Innovative Performance. *Long Range Planning*, 51(2), 285–302. <https://doi.org/10.1016/j.lrp.2017.10.002>
12. World Intellectual Property Organization. (2024). *Global Innovation Index 2024*. WIPO. Retrieved from <https://surl.li/urqnew>
13. Lin, Q. (2024). The Theoretical Framework of Enterprise Digital Innovation: Insights from a Qualitative Meta-Analysis. *European Journal of Innovation Management*, 27(6), 2149–2172. <https://doi.org/10.1108/ejim-09-2022-0496>
14. Teece, D. J. (2014). The Foundations of Enterprise Performance: Dynamic and Ordinary Capabilities in an (Economic) Theory of Firms. *Academy of Management Perspectives*, 28(4), 328–352. <https://doi.org/10.5465/amp.2013.0116>

15. Gorodnichenko, Y., Kudlyak, M., & Sahin, A. (2022). *The Effect of the War on Human Capital in Ukraine and the Path for Rebuilding* (Working Paper No. 22122). Hoover Institution, Stanford University. Retrieved from <https://surl.li/vzoasd>
16. Verkhovna Rada of Ukraine. (2002). *Zakon Ukrainy "Pro innovatsiinu diialnist"* [Law of Ukraine "On Innovation Activity"]. Retrieved from <https://surl.li/yfmcric>
17. Verkhovna Rada of Ukraine. (1991). *Zakon Ukrainy "Pro investytsiinu diialnist"* [Law of Ukraine "On Investment Activity"]. Retrieved from <https://surl.li/fzsavw>
18. OECD. (2024). *OECD Digital Economy Outlook 2024: Artificial Intelligence and the Digital Transformation* (Vol. 2). OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/3adf705b-en>
19. Deloitte. (2024). *2024 Investment Management Outlook: Preparing for a Dynamic Year*. Deloitte Insights. Retrieved from <https://surl.li/bwtmqo>
20. McKinsey & Company. (2024). *McKinsey's 2024 Sustainable and Inclusive Growth Report*. McKinsey Global Institute. Retrieved from <https://surli.cc/qorwhp>
21. Vizologi. (2023). *How Many Companies Have Chief Innovation Officers? Exploring the Trend*. Retrieved from <https://surl.li/scssuf>
22. Ministry of Economy of Ukraine. (2023). *Dr. Andrew Forrest AO Leads Business with USD 500 Million for Ukraine Development Fund with a Call to Other Investors*. Retrieved from <https://surl.li/savuqb>
23. Ukrainian Cluster Alliance. (2024). *Invest in a Joint Defense Future*. Retrieved from <https://surl.li/yfilvj>
24. Horizon Europe Office in Ukraine. (2024). *Strategic Plan 2025-2027*. Retrieved from <https://surl.li/ttrhau>
25. European Commission. (2022). *Digital Europe Programme*. Retrieved from <https://surli.cc/hdkzsh>

Svitlana Korol, PhD, Associated Professor, Department of Finance, Accounting and Taxation
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ukraine
Andrii Karmanskyi, PhD student, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas, Ukraine

Investment and innovation activities of enterprises: essence and management features in the context of current conditions

Abstract

Introduction. Contemporary global challenges – including the COVID-19 pandemic, armed conflicts, energy instability, and technological revolutions – are fundamentally reshaping approaches to managing investment and innovation activities within enterprises. Increasingly, innovation is viewed not merely as a driver of economic growth, but as a vital instrument for survival, adaptation, and strategic reorientation of businesses under conditions of turbulence. This issue is particularly relevant for Ukraine, which, since 2022, has been operating under the conditions of a full-scale Russian-Ukrainian war. Despite extraordinary risks, infrastructure destruction, and the loss of human capital, Ukrainian enterprises demonstrate a unique capacity to adapt innovation systems to extreme conditions of uncertainty. This has led to a rethinking of the role of investment – from traditional capital allocation to a strategic tool for supporting defence capabilities, digital transformation, and resilience. Under such circumstances, investment and innovation activities acquire new substantive characteristics: they integrate flexibility, rapid response (time-to-market), technological mobility, and the ability to embed into global value chains. The significance of venture capital, crowdfunding, public-private partnerships, and institutional support from international organizations is steadily increasing. In this context, there emerges a pressing need for scholarly reflection on the essence of investment and innovation activities of enterprises, their structural components, governance mechanisms, and implementation features in the face of contemporary challenges.

Purpose. The study aims to define the essence of investment and innovation activities of enterprises under current conditions, to analyse the specific features of their management in the context of geopolitical challenges, and to develop recommendations for enhancing the effectiveness of innovation processes based.

Method (methodology). The research is based on a comprehensive approach that incorporates systems analysis of theoretical concepts and comparative analysis of international rankings and statistical data.

Results. An original definition of investment-innovation activity is proposed, conceptualized as an adaptive ecosystem-based activity of economic agents aimed at the dynamic mobilization and intellectual transformation of heterogeneous resources (financial, technological, human, and network-based) into innovative solutions. This transformation occurs through mechanisms of venture investment, digital cooperation, and strategic partnership, and is carried out under conditions of permanent adaptation to extreme uncertainty. The ultimate goal is to generate sustainable competitive advantages and create multiplicative economic, social, and defence value. Contemporary management approaches are systematized, including digitalization, Agile methodologies, and the integration of ESG principles. A set of recommendations has been developed for Ukraine to foster the development of investment-innovation activity.

Keywords: investment and innovation activity; innovation management; digital transformation; impact of war; Defence Tech; international experience; adaptive management.

Cite as: Korol, S., & Karmanskyi, A. (2025). Investment and innovation activities of enterprises: essence and management features in the context of current conditions. *Economic analysis*, 35 (2), 310-320. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.02.310>